

KIHOMATO

Piritta Pasto 11.12.2015

Kihomato

Mikä on kihomato?

Kihomato on noin senttimetrin pituinen, vaalea ja sukkulamainen loinen, joka asuu umpisuolen alueella. Naarasmadot vaeltavat öiseen aikaan peräaukon tuntumaan munimaan. Kihomatoja tavataan ainoastaan ihmisellä ja tarttuu vain ihmisestä ihmiseen.

Miten kihomadot tarttuvat?

Naaras ryömii laskemaan munat peräaukkoon tai sen ympärille etenkin öisin. Tartunta saadaan kihomadon munista, jotka pääsevät likaisten käsien välityksellä suuhun, vuodevaatteiden mukana tai pölyn mukana. Kihomadot leviävät etenkin pienten lasten keskuudessa, päiväkodeissa ja kouluissa. Munat pysyvät elossa pölyssä ja vuodevaatteissa viikkokausia. Tartunnasta on oireiluvaiheeseen 1–2 kuukautta.

Mitkä ovat oireet?

Kihomatotartunta aiheuttaa kutinaa peräaukon suulla, etenkin öisin. Kutina johtuu munien pinnalla olevasta eritteestä. Oireiden voimakkuus vaihtelee ja aikuisilla tartunta voi olla oireeton.

Kihomatotartunta voi aiheuttaa yökastelua tai mahdollisesti ruokahaluttomuutta, ärtyisyyttä.

Ihottuma pakaroissa ja peräaukon seudun iholla, raapiminen voi aiheuttaa perianaalialueelle bakteerinfektion.

Miten kihomatotartunta todetaan?

Tartuntaa epäiltäessä etsitään laboratoriossa kihomadon munia peräaukon iholta otetusta näytteestä. Munat ovat läpikuultavia ja 0,05 x 0,07 mm kokoisia, joten niitä ei paljain silmin pysty havaitsemaan. Näyte otetaan keittosuolaliuokseen kastetulla pumpulipuikolla laboratorion antamien ohjeiden mukaan.

Kihomatonäyte –EnveO (KL2053) otetaan aamulla ennen peseytymistä tai tarpeilla käyntiä.

Miten tartunta hoidetaan?

Koko perhe hoidetaan samanaikaisesti oireista riippumatta reseptivapaalla pyrviinilääkityksellä, joka annostellaan painon mukaisesti pakkauksesta löytyvien ohjeiden mukaan. Jos päiväkotiryhmässä on useita oireisia, saatetaan myös päätyä koko ryhmän hoitamiseen. Lääkehoito uusitaan aina 2 viikon kuluttua.

Pyrviini värjää ulosteen ja virtsan punertaviksi. Ilmiö on vaaraton, ja se häviää muutamassa vuorokaudessa.

Lääkkeen ottamisen jälkeisenä päivänä vaihdetaan vuodevaatteet. Patjat, peitot ja tynnyt imuroidaan ja tuuletetaan. Lakanat sekä yöpuku vaihdetaan. Unilelutkin on hyvä pestä. Kodin siivous (pintojen pyyhintä, imurointi) ajoitetaan samaan aikaan vuodevaatteiden vaihdon kanssa. Wc:n ovenkahvat on hyvä pyyhkiä huolellisesti.

Toisinaan kihomadon häätö vaatii sitkeyttä ja toistuvia lääkekuureja sekä siivousta. Pieni lapsi voi tartuttaa itsensä uudestaan raapimalla peräaukon seutua ja viemällä sormet suuhun.

Pakaroiden ihottuman aiheuttamaa kutinaa hillitään [hydrokortisonivoiteilla](#).

Miten kihomadon tarttuminen ehkäistään?

Kihomadon munien pääsy mahasuolikanavaan on estettävä. Jottei sormen kynsien alle jää kihomadon munia, on kynnet leikattava lyhyiksi.

Varotaan mullan joutumista suuhun, pestään mm. vihannekset huolellisesti.

Hyvä käsihygienia estää tartuntoja: kädet on hyvä pestä ennen ruokailua ja wc-käynnin jälkeen. Sormin syötäviä ruokia tulee välttää.

Kouluissa ja päiväkodeissa

Terveydenhoitaja tiedottaa kihomatoepidemiasta koulua ja päiväkotia.

- Jos kyseessä on laaja epidemia, harkitaan hoitajien ja kaikkien lasten hoitamista yhtä aikaa.
- Yhden lapsen kihomatolöydös ei edellytä kaikkien lasten hoitoa. Hoito toteutetaan kaikille, kun kolmasosalla todetaan kihomatoja. Päivähoidosta ei tarvitse olla pois kihomatojen vuoksi.
- Päiväkodeissa ja kouluissa käytetään kertakäyttöpyyhkeitä käsien kuivaamiseen.
- Hyvä käsihygienia.